

THE EFFECTIVENESS OF LEARNING GERMAN WITH THE HELP OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE (CHATGPT AND OTHER AI TOOLS)

Boyyigitova Dinora Ikromjon qizi

Senior Lecturer of German Language Academic Lyceum of the Ministry of Internal
Affairs of the Republic of Uzbekistan, Syrdarya

Abstract

This article analyzes the role and effectiveness of artificial intelligence technologies, particularly ChatGPT and other AI-based tools, in learning the German language. In the context of modern digital education, artificial intelligence provides learners with personalized learning opportunities, immediate feedback, and independent study options. The article discusses the advantages, limitations, and significance of AI tools in developing German language competencies.

Keywords: artificial intelligence, ChatGPT, German language, digital education, language competence, innovative technologies, linguodidactics.

**SUN'IY INTELLEKT (CHATGPT VA BOSHQA AI VOSITALARI)
YORDAMIDA NEMIS TILINI O'RGANISH SAMARADORLIGI**

O'zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi

Sirdaryo akademik litseyi

Nemis tili fani katta o'qituvchisi Boyyigitova Dinora Ikromjon qizi

Annotatsiya

Ushbu maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining, xususan ChatGPT va boshqa AI vositalarining nemis tilini o'rganish jarayonidagi o'rni va samaradorligi tahlil qilinadi. Zamonaviy raqamli ta'lim sharoitida sun'iy intellekt o'quvchilarga individual yondashuv, tezkor fikr-mulohaza va mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini yaratmoqda. Maqolada AI vositalarining til o'rganishdagi afzalliklari, kamchiliklari hamda ularning nemis tili kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ChatGPT, nemis tili, raqamli ta'lim, til kompetensiyasi, innovatsion texnologiyalar, lingvodidaktika.

Аннотация

В данной статье анализируется роль и эффективность технологий искусственного интеллекта, в частности ChatGPT и других AI-инструментов, в процессе изучения немецкого языка. В условиях современной цифровой образовательной среды искусственный интеллект предоставляет обучающимся возможности индивидуального подхода, оперативной обратной связи и самостоятельного обучения. В статье рассматриваются преимущества, недостатки и значение AI-инструментов в развитии языковых компетенций немецкого языка.

Ключевые слова: искусственный интеллект, ChatGPT, немецкий язык, цифровое образование, языковая компетенция, инновационные технологии,

ЛИНГВОДИДАКТИКА.

Kirish

XXI asr axborot texnologiyalari asri sifatida ta'lim tizimiga tub o'zgarishlar olib kirmoqda. So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi nafaqat iqtisodiyot va sanoat, balki ta'lim sohasiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, chet tillarini o'qitish va o'rganishda sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

Nemis tili xalqaro ilm-fan, texnologiya, biznes va madaniyat sohalarida muhim o'rin tutadigan tillardan biri hisoblanadi. Shu sababli uni o'rganishga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. An'anaviy ta'lim metodlari bilan bir qatorda zamonaviy texnologiyalar ham til o'rganish jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda.

Bugungi kunda ChatGPT, Gemini, DeepL, Duolingo Max va boshqa sun'iy intellekt asosida ishlovchi platformalar nemis tilini o'rganayotgan talabalar va o'quvchilarga keng imkoniyatlar yaratib bermoqda. Ushbu vositalar grammatika, lug'at boyligi, yozma va og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Mazkur maqolaning maqsadi sun'iy intellekt vositalarining nemis tilini o'rganish samaradorligiga ta'sirini tahlil qilish hamda ularning afzallik va kamchiliklarini aniqlashdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot davomida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, kuzatish va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi platformalarning funksional imkoniyatlari o'rganilib, ularning nemis tilini o'rganish jarayoniga ta'siri baholandi.

Lingvodidaktik yondashuv asosida AI vositalarining til kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilindi. Tadqiqotning nazariy asosini zamonaviy pedagogika, lingvistika va raqamli ta'limga oid ilmiy qarashlar tashkil etadi.

Sun'iy intellekt va ta'lim tizimi

Sun'iy intellekt inson tafakkuriga xos ayrim jarayonlarni modellashtirishga qodir bo'lgan texnologiyalar majmuasidir. Ta'lim tizimida AI o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, o'quv materiallarini moslashtirish va individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirish imkonini beradi.

An'anaviy ta'lim modelida barcha o'quvchilar bir xil material asosida o'qitiladi. Sun'iy intellekt esa har bir foydalanuvchining bilim darajasini hisobga olib, unga mos topshiriqlar va tavsiyalarni taklif qila oladi. Bu esa ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellekt o'qituvchi faoliyatini to'ldiruvchi vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. AI murakkab mavzularni tushuntirish, mashqlar yaratish va o'quvchilar xatolarini tahlil qilish imkoniyatiga ega.

Nemis tilini o'rganishda ChatGPT va boshqa AI vositalarining ahamiyati

ChatGPT sun'iy intellekt asosida yaratilgan muloqot tizimi bo'lib, foydalanuvchilar bilan tabiiy tilda suhbatlashish imkoniyatini beradi. Nemis tilini o'rganishda ushbu platforma turli vazifalarni bajaradi.

Birinchidan, ChatGPT grammatik qoidalarni tushuntirib bera oladi. Talaba istalgan grammatik mavzu bo'yicha savol berishi va batafsil javob olishi mumkin.

Ikkinchidan, platforma nemis tilida muloqot qilish imkonini yaratadi. O'quvchi sun'iy intellekt bilan kundalik suhbatlar olib borish orqali nutq ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Uchinchidan, ChatGPT yozma ishlarni tekshirish va xatolarni tahlil qilish vazifasini bajaradi. Bu esa yozuv malakasini shakllantirishga yordam beradi.

DeepL kabi tarjima tizimlari esa murakkab matnlarni tushunish va tarjima qilish jarayonini yengillashtiradi. Gemini va boshqa AI platformalari ham til o'rganishning turli jihatlarini qo'llab-quvvatlaydi.

AI vositalarining til kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni

Nemis tilini o'rganishda to'rtta asosiy kompetensiya mavjud:

- tinglab tushunish;
- gapirish;
- o'qish;
- yozish.

Sun'iy intellekt ushbu kompetensiyalarning har birini rivojlantirishga yordam beradi.

Tinglab tushunish ko'nikmasini rivojlantirishda AI asosidagi audio materiallar va interaktiv mashqlar muhim rol o'ynaydi. Gapirish ko'nikmasi esa virtual suhbatlar orqali shakllanadi.

O'qish kompetensiyasini rivojlantirish uchun AI murakkab matnlarni soddalashtirish, notanish so'zlarni izohlash va qo'shimcha materiallar tavsiya qilish imkoniyatini beradi.

Yozish ko'nikmasi esa insho, xat va boshqa yozma topshiriqlarni tekshirish orqali takomillashtiriladi. Sun'iy intellekt xatolarni aniqlabgina qolmay, ularni tuzatish bo'yicha tavsiyalar ham beradi.

Sun'iy intellekt vositalarining afzalliklari

Nemis tilini o'rganishda AI vositalarining bir qator afzalliklari mavjud.

Birinchidan, ular 24 soat davomida foydalanish imkoniyatini yaratadi. O'quvchi istalgan vaqtda mashq qilishi mumkin.

Ikkinchidan, individual yondashuv ta'minlanadi. Har bir foydalanuvchi o'z ehtiyojlari va bilim darajasiga mos topshiriqlar oladi.

Uchinchidan, tezkor fikr-mulohaza olish imkoniyati mavjud. O'quvchi o'z xatolarini darhol ko'rib chiqishi va tuzatishi mumkin.

To'rtinchidan, motivatsiya oshadi. Interaktiv va qiziqarli mashg'ulotlar o'quvchilarni til o'rganishga undaydi.

Beshinchidan, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalari rivojlanadi. Talaba o'qituvchiga bog'liq bo'lmagan holda bilimlarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

AI vositalarining kamchiliklari va muammolari

Sun'iy intellekt vositalarining ayrim cheklovlari ham mavjud.

Birinchidan, AI har doim ham mutlaqo to'g'ri javob bermasligi mumkin. Ayrim hollarda grammatik yoki mazmuniy xatolar uchraydi.

Ikkinchidan, sun'iy intellekt inson omilini to'liq almashtira olmaydi. O'qituvchining pedagogik tajribasi, psixologik yondashuvi va motivatsion ta'siri muhim ahamiyatga ega.

Uchinchidan, AI vositalaridan noto'g'ri foydalanish akademik halollik tamoyillariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ba'zi talabalar topshiriqlarni mustaqil bajarmasdan, to'liq sun'iy intellekt yordamida tayyorlashga urinishi ehtimoli mavjud.

To'rtinchidan, texnik vositalar va internetga bog'liqlik ham muayyan muammolarni keltirib chiqaradi.

Xulosa

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt texnologiyalari nemis tilini o'rganish jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. ChatGPT va boshqa AI vositalari o'quvchilarga individual ta'lim olish, xatolar ustida ishlash, lug'at boyligini kengaytirish hamda muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt vositalarini o'qituvchi faoliyatining muqobili sifatida emas, balki qo'shimcha va yordamchi ta'lim vositasi sifatida ko'rish maqsadga muvofiqdir. Kelajakda AI texnologiyalarining rivojlanishi nemis tilini o'qitish metodikasini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach. – Boston: Pearson Education, 2021.
2. Chapelle C. Computer Applications in Second Language Acquisition. – Cambridge University Press, 2019.
3. Warschauer M. Technology and Language Learning. – Cambridge University Press, 2020.
4. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2018.
5. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. – Pearson Education, 2017.
6. Jalolov J.J. Chet til o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2012.
7. Saidahmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiya. – Toshkent, 2018.
8. Zamonaviy raqamli ta'lim va sun'iy intellekt texnologiyalariga oid ilmiy maqolalar va tadqiqotlar.